

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Politikontoret
Sagsnr.: 2005-150-0147
Dok.: AKJ41377

Besvarelse af spørgsmål nr. 39 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del).

Spørgsmål:

”Hvilke oplysninger kan ministeren give om registreringer af Hate-crime i andre lande, som vi normalt sammenligner os med. Ministeren bedes herunder oplyse, hvilke type oplysninger der registreres i de forskellige lande og udviklingen i denne form for kriminalitet i landene?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Home Office i England, Justits- og Politidepartementet i Norge, Justitiedepartementet i Sverige og Bundesministerium der Justiz i Tyskland:

Home Office i England har oplyst følgende:

”We define hate crime as being any criminal offence which the victim, or any other person, believes to have been motivated by prejudice or hate. Whilst many offences are violence against the person and criminal damage, hate crimes can be any criminal offence.

You may be aware that Section 146 and the Criminal Justice Act 2003 came into effect in April 2005, empowering courts to impose tougher sentences for offences motivated or aggravated by the victim’s sexual orientation in England and Wales. The Criminal Justice Act 2003 does not create an offence for homophobic assault as such. However, it ensures that where an assault involving or was motivated by hostility or prejudice based on disability or sexual orientation (actual or perceived) the judge is required to:

- Treat this as an aggravating factor
- State in open court any extra elements of the sentence that they are giving for the aggravation.

The Home Office has a Strategy on tackling hate crime including on the grounds of sexual orientation. The Home Office have identified 5 main priorities for this work:

- Increasing reporting
- Improving the effectiveness of the CJS on hate crime
- Increasing confidence in the CJS on tackling hate crime
- Better intelligence so as to tackle hotspots and target preventative work
- Better understanding of the nature and extent of hate crime.

Part of this work will include reviewing available advice and guidance on tackling hate crime including the Association of Chief Police Officers manual on tackling hate crime. It also includes considering what information police forces and other criminal justice agencies are asked to collect. At present forces are not required to collect information on hate crime motivated by the victim's sexual orientation.

You may also be aware that we propose to bring forward regulations that prohibit sexual orientation discrimination in the provision of goods, facilities, services, education, and in the provision of public functions later this year. A consultation paper *Getting Equal: Proposals to Outlaw Sexual Orientation Discrimination in the Provision of Goods and Services* was published on 13. March, and is still available in electronic format from the Woman & Equality website, <http://www.womenandequalityunit.gov.uk/lgbt/orientation.htm>

The consultation closed on 5 June. We intend to bring the new provisions into effect alongside Part 2 of the Equality Act, which will outlaw discrimination on the grounds of religion or belief in the provision of goods, facilities and services.”

Justits- og Politidepartementet i Norge har oplyst følgende:

”Omfang

Etter det Justisdepartementet er kjent med foreligger det ikke statistisk materiale i Norge som dokumenterer vold og overgrep mot lesbiske og homofile utover de tall som fremkom i rapporten *Levekår og livskvalitet blant lesbiske kvinner og homofile menn* (NOVA rapport 1/9). Her fremgår det at en av ti lesbiske kvinner under 25 år er blitt utsatt for vold i løpet av siste år, mot bare en av tjue i den generelle befolkningen. Blant mennene er antallet voldsrammede omtrent like stort som for den generelle befolkningen slik det fremgår av i *Levekårsundersøkelsen fra Statistisk Sentralbyrå*. Når det gjelder trusler om vold, er det imidlertid stor forskjell mellom *Levekårsundersøkelsen* og tallene fra NOVA rapporten. Sett i forhold til den generelle befolkning er andelen som er blitt utsatt for trusler om vold i løpet av siste år nesten dobbelt så stor blant de lesbiske kvinnene og over tre ganger så stor blant de homofile mennene. Tre fjerdedel av mennene og 59 % av kvinnene som opplevde vold i løpet av 1997 mente at (minst en) av voldsepisodene hadde sammenheng med deres seksuelle orientering.

Rettslig regulering

I Norge er homofil orientering og livsform strafferettslige vernet mot krenking fra andre gjennom bestemmelsene i straffelovens §§ 135a og 349a, som ble innført ved lov av 8. mai 1981 nr. 14. Straffelovens § 135a omfatter i korte trekk forhold knyttet til diskriminerende uttalelser om en person på bakgrunn av trosbekjennelse, rase, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse eller seksuell legning.

Straffelovens § 349a omfatter forhold knyttet til å nekte en person varer, tjenester eller adgang til offentlig forestilling, eller oppvisning eller annen sammenkomst på bakgrunn av vedkommendes trosbekjennelse, hudfarge, nasjonale eller etniske opprinnelse eller seksuelle legning.

Justitsdepartementet har sendt på høring et forslag til generelle regler om formildende og skjerpene omstendigheter i straffutmålingen. Høringsfristen er satt til 1. desember 2005 og høringsnotatet kan hentes på denne siden:

http://odin.dep.no/jd/norsk/dok/hoeringer/paa_hoering/012041-080129/dok-bn.html. I utkastet til lovbestemmelse i den nye straffeloven § 78, fremgår det at handlinger som har sin bakgrunn i andres trosbekjennelse, hudfarge, nasjonale eller etniske opprinnelse, homofil legning, leveform eller orientering skal vektlegges i skjerpene retning i straffutmålingen.

Registrering hos politiet

Når det gjelder politiets datasystemer og rutiner i forbindelse med registrering pågår det et kontinuerlig arbeide for å bedre disse. Som ledd i dette arbeidet ble Rådet for elektronisk straffesaksbehandling i politi og høyeste påtalemyndighet (RESP), etablert i 2003. RESP skal fremme anbefalinger i spørsmål om bruk av politiets straffesakssystemer, og legge til rette for utvikling av statistikk og kunnskap på ulike kriminalitetsområder. Dagens dataløsning tilrettelegger for statistikk om rasistisk motiveret vold, men RESP arbeider fortsatt med ytterligere forbedringer, herunder også statistikk for diskriminering på grunn av legning.

Det er likevel viktig å merke seg at opplysninger om rasistiske og diskriminerende motiver for kriminelle handlinger ikke alltid gjøres kjent for politiet, samtidig som det ikke sjelden må bero på et skjønn om en handling har slike motiver. Dette kompliserer arbeidet med å få til en korrekt registrering av denne uakseptable volden. Jeg vil allikevel hevde at arbeidet som nå gjøres, både med økt oppmerksomhet i politiet og med forbedring av registrering og statistikk, vil gi en vesentlig bedre oversikt enn tidligere.

Politiets arbeid generelt

Når det gjelder politiets arbeid er det i Norge ikke iverksatt særskilte tiltak i forhold til lesbiske og homofile slik tilfelle er i Canada og til dels Storbritannia der det blant annet er opprettet egne "Hate crime units".

Annet

I forbindelse med Stortingets behandling av St. Meld. 25 (2000 – 2001) Levekår og livskvalitet for lesbisk og homofile i Norge (<http://odin.dep.no/bfd/norsk/dok/regpubl/stmeld/004001-040003/dok-bn.html>) ble det besluttet å opprette en egen budsjettpost i statsbudsjettet til tiltak for lesbiske og homofile. For 2006 utgjør dette tilskuddet ca. 4 mill. kroner."

Justitiedepartementet i Sverige har oplyst følgende:

”Den svenska regeringen har i olika sammanhang konstaterat att arbetet för att motverka rasism, främlingsfientlighet och homofobi är en av de viktigaste samhällsfrågorna överhuvudtaget. Detta arbete bedrivs fortlöpande inom alla delar av samhället och genom insatser av olika slag.

Strafflagstifningen innehåller flera bestämmelser som skyddar och individer mot kränkningar och övergrepp på grund av sexuell läggning. Det gäller framförallt bestämmelsen om hets mot folkgrupp, som sedan 2003 skyddar mot hot eller missaktning på grund av sexuell läggning och som kan medföra fängelse i upp till fyra år.

I förarbetena till bestämmelsen (proposition 2001/02:59) konstaterade regeringen att det inte råder någon tvekan om att homosexuella är en utsatt grupp i samhället. Sedan 2003 framgår dessutom uttryckligen i brottsbalken att oavsett vilket brott det handlar om skall domstolarna som försvårande omständighet beakta om motivet för brottet har varit att kränka en person på grund av sexuell läggning. Detta gällde redan innan dess men anges nu uttryckligen i lagtexten. Dessutom skall domstolarna som försvårande omständighet beakta om motivet för ett brott har varit att kränka en person på grund av att denne är transvestit.

Den svenska säkerhetspolisen för statistik över anmälda hatbrott, se www.sakerhetspolisen.se/Huvudmenyn/publikation.htm. Med hatbrott avses brott som är motiverade av en ideologisk övertygelse eller fientlig inställning mot offret på grund av hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuella läggning eller annan liknande omständighet. Antalet sammanlagda anmälda hatbrott ökade med fem procent mellan 2002 och 2003. Antalet anmälda homofobiska brott ökade under samma period med 38 procent. Statistiken för 2004 har ännu inte presenterats. En del av ökningen beror troligen på att anmälningsbenägenheten ökat. Säkerhetspolisen gör dock bedömningen att även antalet verkliga homofobiska ökat.

Polisen är ålagd att ägna särskild uppmärksamhet åt brott med homofobiska inslag och skall redovisa vilket förebyggande och brottsutredande arbete som har bedrivits mot brott med homofobiskt inslag.

På regeringens uppdrag har Domstolsverket, Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen och Kriminalvårdsstyrelsen upprättat strategier för att säkerställa att personalen inom respektive myndighet har god kunskap om såväl grunden för rasistiska, främlingsfientliga som homofobiska yttringar som om situationen för de grupper som utsätts för sådana brott. Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har samordnat arbetet.

De flesta polismyndigheter, däribland de tre storstadsmyndigheterna, har strategidokument eller handlingsplaner som avser hatbrott. Polismyndigheterna samverkar i allt större om fattning med externa myndigheter och organisationer, t.ex.

Riksförbundet för sexuellt likaberättigande, invandrarföreningar och frivilligorganisationer. Vid polismyndigheterna finns också kontaktpersoner för hatbrott.

Sedan 2001 genomförs dessutom årliga utvecklingskonferenser om homofobi, antisemitism och främlingsfientlighet, Åklagarmyndighetens speciellt utsedda åklagare, Polishögskolan och kontaktpersonerna på polismyndigheterna.”

Bundesministerium der Justiz i Tyskland har oplyst følgende:

”Efter opdrag fra det tyske justitsministerium er der i årene 2001 til 2004 gennemført et projekt omhandlende ”Primære foranstaltninger til forebyggelse af vold mod personer, der tilhører særlige grupper – herunder særligt unge mennesker”. Initiativtager til projektet var Deutsches Forum für Kriminalprävention (DFK), et landsdækkende kriminalpræventivt netværk med deltagelse af Forbundsstaten, delstaterne, kommuner, religiøse samfund, organisationer, industri og andre kræfter i samfundet. Genstand for projektet var hate crime, en form for voldskriminalitet baseret på fordomme rettet mod f.eks. udlændinge, handicappede, hjemløse og homoseksuelle. Af væsentlig betydning i Tyskland er i den forbindelse især højre-ekstremistiske, fremmedfjendtlige og antisemitiske forbrydelser.

Inden for rammerne af projektet er der udarbejdet en projektdokumentation og et socialpsykologisk studie samt gennemført en workshop og et symposium. Desuden har en tværfaglig arbejdsgruppe beskæftiget sig med emnet og fremlagt en omfattende rapport. Resultaterne af denne rapport er i første række:

- Primære foranstaltninger til forebyggelse af hate crime er i første række baseret på to komponenter: opdragelse til **tolerance** og til **beherskelse af aggressioner**.
- Forebyggelse af hate crime skal sættes ind så tidligt som muligt. Opdragelsen i **børnehave** og **skole** er derfor af særlig betydning. Med dette for øje er der i Tyskland iværksat en række anbefalelsesværdige projekter (f.eks. Olweus-projekter, ”Konflikt – Kultur”, ”Børns verden”), som dels er evalueret i Tyskland, dels beror på i udlandet evaluerede projekter.
- Disse lovende tyske projekter er hhv. vil imidlertid kun blive gennemført i begrænsede områder (enkelte kommuner eller regioner). Det **fremtidige** arbejde skal derfor ikke i første række være koncentreret om udvikling af nye metoder, men om en **omsætning i praksis** af anbefalelsesværdige projekter i **hele landet**.
- De eksisterende tiltag skal dog **videreudvikles**. Derfor er det nødvendigt, at alle projekter i endnu højere grad, end det har været tilfældet hidtil, **evalueres, dokumenteres og gøres offentligt tilgængelige**.
- Et vellykket forebyggende arbejde i børnehave og skole forudsætter, at pædagoger og personale, der har med opdragelsen af børn og unge at gøre, alle-

rede under deres **uddannelse** bibringes basale kundskaber om opdragelse til tolerance og beherskelse af aggressioner.

- Forebyggelse af hate crime kan kun lykkes, når det forebyggende arbejde er ledsaget af en konsekvent **retsfølgelse** af hate crime forbrydelser. I den forbindelse er det ikke straffens strengthed, det kommer an på, men at staten efter hver eneste forbrydelse så **hurtigt** som muligt og på en for de berørte og offentligheden meget tydelig måde sender et **signal** om, at den ikke tolererer fremmedfjendtlige forbrydelser og andre former for voldskriminalitet mod medlemmer af særlige grupper.

M.h.t. de praktiske konsekvenser af de konstaterede resultater har Deutsches Forum für Kriminalprävention taget kontakt til de berørte forbundsministre samt delstaterne, de kommunale arbejdsmarkedsorganisationer og andre organisationer.

Resultaterne af de gennemførte projekter kan downloades på DFK's hjemmeside (www.kriminalpraevention.de).”